

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta” iese în săptămână.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la d. colectorii.

Abonamentul pentru Brașov
la administrațiunea piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dreptul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună exemplară 6 cr. v. a.
sau 10 bani. Atâtă abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 20.

Brașov, Joi, 26 Ianuarie (7 Februarie)

1895.

Alegeri sub Banffy.

Brașov, 25 Ianuarie v. 1895

Nu de geaba am intrat în zodia lui Banffy, căci sub stăpânirea lui corupțiunile, abuzurile și presiunile electorale au și început să ia ună aventură, ce promise a ajunge la același nivel, la care se afla în pașalicurile stăpânite odinioară de el.

Scimă, că în comitatele Solnocu-Dobâca și Bistrița-Năsăud, stăpânite odinioară de Banffy, acesta a avut meritul de-a introduce mai întâi sistemul *alegerilor prin enunțiu*, er nu prin votare. Funcționarii administrativi ai comitatului se alegeau așa, că Banffy se presenta în adunare și, fără de-a mai admite vre-o votare, se mărginea simplamente de-a enunța, că „alesu” e cutare și cutare. Alegătorii trebuiau să ia la cunoștință aceste enunțiu și să tacă, căci și așa protestările lor nu ajutau nimic. Ce făcea Banffy era făcut și nimeni nu putea să cârtescă în contra lui, căci guvernul unguresc, pressă unguresc, opiniune publică unguresc: toate sprijiniau pe Banffy.

Pe atunci însă Banffy își exercia atot-puternicia sa numai față cu Românii și Sașii din pașalicurile sale și de aceea i se prindeau toate. Dér étă, că róta sorții a adus cu sine, ca Banffy să fiă astăzi stăpân nu numai peste două comitate locuite de Români, ci peste țera întregă. Ceea ce el făcea atunci între aplausele întregii „lumi unguresc”, face și astăzi. La alegerile întregitoare ce s’au făcut zilele aceste, pentru a storce mandatele de deputați pentru noii miniștri, s’au făcut atâtea presiuni, atâtea abuzuri și corupțiuni, încât înșă și pressa maghiară pare a se pune pe gânduri și în articoli lungi de fond își esprimă îngrijirea asupra urmărilor,

la cari au să ducă aceste stări de corupțiune și depravațiune.

Mulțumită acestor măsuri de violență și corupțiune, Banffy și soții săi din ministeriu, afară de Wlassics, a căruia alegere încă este pendentă, au eșit învingători. Invingerea lor însă aji nu mai e aplaudată de „lumea ungurescă”. Aceleași fapte, în cari pressa maghiară găsea înainte întruparea celui mai înalt ideal al patriotismului, astăzi sunt privite din partea ei ca o decadentă morală rușinosă și fatală pentru viitorul patriei.

Dér nu Banffy e de vină pentru aventură, ce se vede, că l’au luat din nou presiunile și corupțiunile de tot felul, ci sistemul, care l’a adus la cârmă. Cu acest sistem se și tragă socotela opoziția maghiară, decă vră se aibă vreedată alegeri libere.

O foia română despre băncile române
Sub acest titlu „Budapesti Hirlap” dela 2 Febr. n. c. face un scurt reasumat, fals și tendențios al articolului din „Gazeta” dela 18 (30) Ianuarie, privitor la „băncile noastre”. Observările noastre critice, leale și binevoitoare, cu privire la neajunsurile, ce s’au ivit aici și colo la câte un institut de bani în defavorul țeranului nostru agricultor, foia ungurescă se sillesce a le da un înțeles fals și general susținând, că am fi afirmat, că gestiunea afacerilor băncilor noastre ar fi abuzivă.

Cel ce a cetit articolul amintit al „Gazetei” s’a putut convinge, că el a fost cât se poate de simpatic institutelor noastre de bani, despre cari am disc, că „trebuesc sprijinite, înmulțite și încurajate”. Dér am avut în vedere și delaturarea unor scaderi, ce s’au ivit aici și colo, și am cerut ca adunările generale de acționari să stăruască a îndrepta „abuzurile față cu poporul”, ce s’au observat „în unele localități, dintre cari o parte au fost indicate în colonele foiei noastre” („Gaz. Trans.” dela 15 (27) Ian. a. c.) Pen-

tru toți, căți au urmărit cu atențiune foia noastră trebuie să fiă clar, că n’am înțeles și n’am putut înțelege aici gestiunea afacerilor băncilor noastre, care este supusă controlului legal și căreia noi înși-ne i-am dat testimoniu cel mai mai strălucit, constatând că aceste insritute se află „tote în stare înfloritoare” — ci am înțeles numai și numai neajunsurile, ce se nasc pentru popor, de-o parte prin faptul, că aici și colo i-se pun bani relativ preț scumpi la dispoziția și nu totdeauna în cea mai lesnicioasă și priincioasă formă, de altă parte prin aceea, că agenții dela câte un institut nu povățuesc poporul în de ajuns asupra indatoririlor sale și astfel țeranii noștri îndură, prin neglijență și nepunctualitate, cheltuieli, de cari ar pute fi scutiți.

A înțeles de sigur și foia maghiară că numai aceste scaderi le-am avut în vedere, dér a durut-o, că am pledat contra „acelor fruntași români, cari stau cu mâinile în sin și lasă ca în tinuturi curate românesci să se înființeze bănci streine” și de aceea s’a folosit de ocași spre a agita erăși puținel în contra institutelor noastre de bani.

Acosta nu ne surprinde, căci bine scim cum cugetă șovinistii unguri despre băncile noastre.

Nu ne surprinde nici faptul, că „Tribuna” din Sibiu află corectă interpretarea ce-o dă foia ungurescă articolului nostru, de-orece acosta foia românescă a făcut și fece mereu același lucru față cu noi, intervertind și falsificând sensul articulelor noastre pentru a lovi în noi și în alții.

De astădată îi este binevenit a dice: étă „Gazeta” acasă băncile noastre și dă ocașiune foiei maghiare de a le ataca!

Când „Tribuna” agita în modul cel mai patimaș contra celui mai vechiu și mai însemnat institut de credit român, atunci ore ea lua în apărare băncile române față cu Ungurii?

Dér „Tribuna”, care la atâtea somări ale noastre ca să se esplice și se arate pe ce și întemeiază clevetirile și defăimările contra noastră, n’a răspuns până aji ni-

mic, — mai are încă obrazul să ne „someză” de-a „lămuri chestia”.

Ei bine, ea este pe deplin lămurită prin modul cum esplotază „Tribuna” în numărul său dela 25 Ianuarie (5 Febr.) în contra „Gazetei”, observările tendențioase și false ale foiei maghiare.

E prea bătătoare la ochi afinitatea între tactica lui „Budapesti Hirlap” și tactica „Tribunei”.

Se pot lua de mână.

Roma locuta est.

II.

Cine a inventat „Dacoromanismul”?

Am se v’o spun!

Să nu vă spăriați, căci n’are se între nimeni în pușcăriă. Răspunsul e foarte simplu: Frica, sfânta fricu-lită! Psychologicesce este constatată, că frica e urmarea unui pericol real, sau al unuia inchipuit. Este frica Maghiarilor de „Dacoromanism” inchipuit, sau e în adevăr basată? Acosta trebuia s’o dovedescă jupânul Ovări (pardon că nu-l scriu cu „y”, nu și-a produs diploma nobilitară), ér nu aceea, că: „are Dacoromanismul” basă, sau ba? Decă nu-i întemeiată frica, atunci păcat de ostenela și banii risipiți pentru „colindele” domniei sale, căci tot ce n’are basă, se risipește. Din contră, decă frica este basată, adecă: „decă astfel ar fi scris în stele”, atunci: *Hieft ka Weinen* *).

Să ne arate însă d-lă Ovări, nu un act public, nici un diară, mă mulțumesc chiar cu un călindar românesc, unde ar sta scris, că Românii înainte de anul 1848 ar fi pomenit măcar cuvântul „Dacoromanism”, cu atât mai puțin, că ei ar fi vrut să demonstreze, că acest pământ fiind Dacia-romană, ei ar avé drept, ba chiar datorință să lucre la reînvierea „Dacoromă-

*) Atunci nu-i scapare.

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de Vasile Moldovanu.

(13) (Urmare.)

Intr’unu târziu tăcerea a curmat-o un bătrân cu cuvintele: Veți, așa ar trebui să se facă la unii ca aceștia în totu loculu.

— Ba ar trebui spânzurați de limbă, dise alți doilea.

— Ba pe furcile, cari le-au ridicat ei, dise alți treilea.

— Ce-ar fi trebuit să facem, sau mai bine, ce-ar fi trebuit să nu facem, o sciu și am sciu’t-o, răspunsei eu. Mai sciu însă și aceea, ómeni buni și de omenia, că ce s’a făcut acum, urmări bune nu va avé, nu atât pentru mine, care și așa sunt orânduit pentru furci, de voru pute pune mâna pe mine, déră mai mult pentru d-vostre. Eu ușor mă pot face nevédut, însă d-vostre rămâneți aici și atunci, ce veți face?

— De noi nu te îngrij; de voru aduce

cătane împărătesci pe capul nostru, ne plecăm, ele pot să sedă până voru mânca totu ce avem, decă voru găta totu, se voru duce cum au venit, déră feciorii noștri la Kossuth nu voru cătani, éră d-ta păzesceti capulu, răspunseră mai mulți de-odată.

Intre sfaturile de-asemena natură veni nopte, mulțimea dispăr pe încetul de totu, éră eu rămânând singur fără a mai cugeta la cină, lua lancea și pistolulu și, prin umbra négră a noptii, mă depărta după obicei la hotar, unde petrecui nopte mai multă fără somn.

În 3 Septemvre n’am mersu acasă până cătră amiazi. Intrând în sat, n’am védut nici o schimbare și nici o faimă mai deosebită. Din 4—7 Septemvre sera am petrecut zilele și noptile cu frică și cu cutremur, mai cu sémă, că acum se audia, că voru veni mulțime de cătane și voru face toate relele câte le pot ómenii vorbi după a lor inchipuire. Cei mai mulți stăruiau, ca eu să mă duct, unde mă voru duce ochii, că de mă voru prinde, atata e de mine.

Eu, deși cuprindeam cu mintea totă ponderositatea acestor sfaturi, nu voiam

a mă depărta, ca să véd, ce sorte voru avea acești ómeni, cari ori și cum, prin lipsa de tact sunt induși în nenorocirea ce-i amenința. Ast-fel nu numai, că nu m’am depărtat din împrejurimea locului acestuia, ci în 7 Septemvre sera, firesce îmbrăcat în vestimente țărănesci, m’am culcat afară în grădină.

În acosta nopte de cătră ziua o ploie lină, ce cădea pe palaria mea cea lată, mă trezi din somn. Totu atunci însă mi-se păr, că aud din partea de jos a satului un șgomot neindatinat; am pășit cătră partea grădinii, ce se termină cu ulița, ca să ascult și să aud mai bine. În acelu moment mă întâlni cu un fecior din sat, care cuprins de spaimă imi spuse următoarele:

— Domnișorule, eu am fost aji nopte cu boii, și am védut cum au înaintat mulțime de cătane cu puscile în mână cătră satulu nostru; mi-am lăsat boii la cei-alți boari și eu am fugit să-ți fact cunoscut, că se dai dosu.

— Bine, dér încet să mă duct?

— Încă-i întunecă, du-te la pod și trec Muresulu dincolo, apoi, cât veți cu ochii, e loc largu.

— Bine Ioane, dér de vorba noastră nimeni să nu scie.

— Ferit’a Dumneșu.

XI. Peste Muresu.

Acestor vorbe a urmat fapta. În puține secunde m’am aflat la pod, unde din norocire am găsit pe podarulu, badea Dumitru, stând în picioare și cuprinsu și el de-un presimț sinistru sau de ideea de-aș esplica șgomotulu ce pătrundea prin tăcerea noptii. După salutările îndatinate i-am disc scurt și apăsatu.

— Mare-i puterea lui Dumneșu, bade Dumitru, și multu sunt réi și blăstemați dușmanii némului nostru. Eu voescu să trecu apa dincolo, dér vréu, ca despre mine, afară de Dumneșu, să nu scie nimeni în lume unde mă aflu.

Abia rostii aceste cuvinte și lanțulu era pusu grămadă în luntre fără cea mai mică zărire, ér în momentul următor noi încă ne aflam în luntrea, care fu dată, prin o împinsătură puternică, valurilor Muresului. Când eram în mijloculu apei, podarulu mi dise: „Dumneșu cu d-ta, nu avé nici o grije.” În câte-va secunde eram la țermurul contrar. După ce-am

niei". Eu însă îi voi arăta d-niei sale acte publice, prin cari se va dovedi trica Maghiarilor de „Dacoromanismă". Ba pe semne d-nșii nici n'au putut crede, că ar exista vre-unu Român, care să nu lucre cu trupul cu sufletul pentru întemeierea, respective pentru învierea „Dacoromanismului".

În anul 1847, când țeranii ardeleni, storși până la mēduvă de foștii lor stăpâni, au început a se mișca, ca să scuture jugul secular, nobilimea ajutată de guvern, s'au mai bine ținut: guvernul ajutat de nobilimea conservativă, a răspuns țăranilor cu un proiect de lege, vestitul, ominusul „Urbariu", care era să-i strivescă pe bieții țeranii cu deservire. Ca motiv, pentru ce țeranul român nu pōte să devină liber, unu grof regalist, reprezentantele guvernului, în ședința parlamentului din Clușiu din 15 Ianuarie 1847 a ținut următoarele cuvinte grave și pururea memorabile, pe cari totu Românul trebuie să și-le însemne:

„Am unu temeiu pré serios, ca să privesc la totala rescumpere (a țăranilor din robie), ca la mōrte. Precum noi nu scim acuma unde a fost patria originală a strămoșilor noștri veniți din Asia, așa să păzim, ca nu cumva peste 40—50 de ani, să trebuiască a căuta pe Maghiari, în mica noastră patriă Transilvania, cu lampa; pentru-că decă Transilvania va sta de sine, se va preface în ceea ce fusese înainte cu nouă sute de ani, când veniseră aci Tuhtum și Arpad: ușor se pōte face Dacia".

Optu luni în urmă, în 27 Augustu 1848, Baronul Vesselényi, în camera magnaților din Pesta propune, ca parlamentul să primescă în locul numelui „Valach" adevăratul nume „Român", d'ér cu condițiunea, decă această numire nu învolvă „Dacoromanismă".

Tōte aceste se făceau: *De nobis sine nobis*.

Pe acelu timp nu exista regat român; Moldova și Valachia erau două țărișore vasale. Nu exista Liga culturală. Nu exista Comitetul partidului național.

Românii din aceste țări abia se deșteptară din „somnia celu de mōrte". Unu singur lucru exista, care ardea, ca jăratecul sub spuză, Geniul românismului, care veghia și din vechi

morminte striga: *Resistă naia mea, resistă!* „Esista „Doina", care cu jale ne ținca:

„Nu privi d'ér totu l'aceste,
„Te vei scōte ăr din clesce.

„Mēi Române, mēi!"

D'ér alta e durerea d-lui Ovári, și mai ales a acelora, cari l'au trimis la colindat. Anume: să dovedescă cu diploma regelui Mathia, că „Valachii" nu-să nascuți, nici demni pentru libertate. Vedă asta-asta!

De cumva nu i-ar fi succedut d-lui Ovári să se facă de ris cu misiunea d'a convinge pe Italieni, că Românii nu-să sange din sângele lor, apoi întreprinderea de-a dovedi, că noi nu suntem apti pentru libertate, l'a făcut de batjocură. Auđi acolo! Francia își varsă torenți de sange, pentru ca „omul" să devină om, ăr Italia a avut cei mai mulți martiri pentru libertate, și acum să vină „Ovári" să le arete cu privilegiu ruginite, că „Valachii" nu-să apti pentru libertate.

Lucru natural, ca să poți pe cineva arunca în jugul robiei, trebuia să țină, că el nu-i apt pentru libertate. D'ér în jugul robiei a fost și poporul maghiar până în 15 Martie 1848, când tinerimea din Pesta a proclamat ștergerea sclăviei. Așa-d'éră nici Maghiarii n'au fost apti pentru libertate; apoi familia române nobile au fost sute și mii, cari prin eroism și-au câștigat libertate și prerogative.

Ce dovedesce unu astfel de document: rușinea Românilor? Nu! Rușinea secolului, în care s'a scris, de cumva e autentică acea diplomă, și nu va fi unu falsificat, precum am vedut una între multe diplome, ce m'au trecut prin mână, între cari și diplome dela regele Mathia. Prin această diplomă se dovedea vāle și munții de pe teritoriul unei comune, cu dreptu feudal, „cum vallis et montibus", d'ér cuvântul „vallis" era ras și înlocuit cu cuvântul „Valachis", adecă s'au donat Valachii și munții.

Decă d-lu Wekerle și Hieronymi ar fi trimis pe d-lu Ovári, ca să studieze „causa valachă" aci în patriă și să publice o broșură, unu proiect: cum s'ar pută Valachii îndestuli? — mai avea sens; ministrii însă de regulă, decă nu-să genii, ce nu în totă tufa se află, sunt încreduți, ei cred, că a ignora pe ci-

neva, însămnă, a-lu fi nimicit. N'ar strica, decă pe frontispiciul palatului ministerial, spre a-și împropeta-o di de di, ar sta următoarea inscripție:

„Szerenose szekerén okosan ül,
„Ugy forgasd tengelyét, hogy fel ne dülj".

Să nu credă d-lu Ovári, că Românii n'ar sci, că țăranilor români nici sub unu rege nu li-s'au făcut atâta rău, ca tocmai sub regele Mathia, d'ér pe acelu timp bietul țeran era obiectu bun de vândut și dăruit. Pe acelu timp domnia spiritul de caste: unii „domni", ăr alții „sclavi"; simțământul național, precum se înțelege în ziua de azi, era unu ce necunoscut.

Când Românii se provocă la familia Hunyady și la alte familii aristocratice maghiare, de origine română, o fac pur și simplu să dovedescă „că elementul român, din alu cărui sange își trag originea acele familii, cari au strălucit, ca bărbați de stat, ca eroi, posedă în grad înalt tōte calitățile unu popor demn de o sorț mai bună și că virtuțile acelor bărbați nu dătesc geniului maghiar adus cu sine din Asia, ci geniului român, găsit aci în Dacia.

Sciu Românii fōrte bine, că țeranul nici în Moldova și Valachia n'a fost tractat mai bine sub domnitorii lor naționali. Celu ce n'o scia, a putut o învăța din cuvântarea ce-o rosti domnul V. A. Urechia la mormentul marelui bărbat Cogălniceanu, citând unu pasagiu din alocuțiunea lui Cogălniceanu, cu care a întempanat pe Cuza, alesul Moldovei și Valachiei: „Fii blând și îndurător, mai ales pentru țeran, pentru cari toți Domni de mai înainte, au fost nepăsători și răi".

Sciu Românii fōrte bine, că tocmai regele Mathia a fost acela, care a purtat cel mai crâncen războiu pentru de-a supune și cuceri țera românească, Moldova și Valachia, d'ér sciu și aceea, că regele Mathia a păt'it-o, întocmai cum o pătise regele Ludovic cel mare, fiul lui Carol Robert, din familia Anjou: ambele armate maghiare au fost zdrobite de armele Valachilor. Ba regele Mathia a fost grav rănit, i s'a rupt o săgētă în spate, în urma căreia a zăcutu timp îndelungat în Praga la socru s'eu, la regele Podiebrad, unde i s'a făcut operațiunea.

O declarare a d-lui Urechia.

Dilele aceste „Budap. Hirlap" și „Pester-Lloyd" aduseseră scirea, că Liga din Bucuresci ar fi comunicat diarelor de acolo, că toți alegătorii români din Ardeal voru adresa monarhului o petițiune pentru grațierea lui Rațiu și soți. Acestă scire ni s'a transmis și nouă de biroul de corespondență din Pesta și noi ne-am exprimat îndoiela în esactitatea ei.

Ētă ce cetim acuma în „Pester Lloyd" dela 4 Februarie:

„Dela președintele Ligei culturale române primim următoarea declarare, pe care o luăm la cunoștință cu sinceră satisfacțiune:

Onorate Domnule! Scirea adusă de stim. d-vōstre fōiă (edițiunea de s'era dela 28 l. c.), că Liga română culturală ar începe o mișcare, spre a ația pe Români ardeleni în contra guvernului unguresc printr'o petițiune pentru grațierea lui Rațiu și soți, pōte fi întemeiată numai pe nise informațiuni cu deservire născocite. Liga culturală română n'a întreprins absolutu nimic, spre a îndemna pe Români ardeleni de a lua vr'o pozițiune ăre care față cu guvernul lor, nici nu s'a ocupat în genere cu cestiunea grațierii lui Rațiu și soți, și cu atâta mai puțin a compus s'eu a pus în circ-

lațiă o astfel de petițiune. Rugându-ve amabilu de-a publica această rectificare, pr'ă miș asigurarea deosebitei mele stime.

Bucuresci, 18 (30) Ianuarie 1895.

Președintele:
V. A. Urechia

„Agitațiunil floromâne".

Sub titlul acesta publică „Házánk" dela 14 Februarie o corespondență, ce i-se trimite din Milan (Italia). Corespondentul fōiei maghiare se ocupă de „agitațiunile", care se fac în Italia în favoarea Românilor din Transilvania și Ungaria „agitațiunil", în cari el vede o mare primejdie pentru Ungaria și națiunea maghiară.

Este lucru ridicol, — d'ice corespondentul din Milan — că Italia cuteză a se amesteca în politica internă a altor state d'ér când statul acesta e chiar Ungaria, acēta e lucru serios. Căci ce lipsă e de tripla-alianță, când unu din membri acesteia este chiar acela, care în virtutea alianței a câștigat tractate comerciale și vamale favorabile dela Germania și monarchia noastră, când, ținem, acestu soț de alianță se îndreptă pe față contra patrii noastre și agită contra unității națiunii noastre? De ce trebă e ministerul comun de esterne, decă privesc indiferent și pasiv atacurile parlamentului italian și a opiniiei publice italiene contra noastră și declarațiunile acestora în cestiunea naționalităților, cea mai însămnată și vitală cestiune pentru noi?

Tōte foile italiene, începând cu „Tribuna" tot-d'una guvernamentală, pe care o inspiră Crispi, până la republicană „Secolo", inspirată de Cavallotti, s'au ocupat deja de cestiunea Românilor din Ungaria; și dintre sutele de foi italiene nici una nu s'a vedut, care să nu fi luat partea Românilor și care să nu fi agitată contra „barbariei" Maghiarilor. Irredentiștilor români le-a succedă a cumpăra (?) în arte presa italiană, în parte a-o seduce (?).

După aceea „Vocile Latine" au îndreptat și mai multu opiniia publică italiană contra noastră, fiind-că în această carte, redactată cu mare rutină literară și dialectică, nu numai bărbații conducători itelieni din viața publică și politică, ci și cățiva de frunte francesi au luat pozițiă hotărâtă în favoarea Românilor. E regretabil, că guvernul maghiar n'a prea luat cunoștință despre această carte, ăr ministerul comun de esterne a ignorat-o cu totul; ba nici opiniia publică maghiară n'ar fi sciută nimic despre ea, decă 1—2 foi din Budapesta nu ar fi publicat din trēnsa câte-va specimene și n'ar fi comentat unele „voci". Comentarele însă n'au fost cetite în străinătate.

Irredentiștii italieni, cari până acuma și-au sfărmat capul numai cu Istria și Triento, acum încep a vorbi serios și despre „liberarea" Românilor din Ungaria, ba o fōiă ministerială de aci, pune cu tōtă hotărârea următoarea alternativă înaintea guvernului maghiar; adecă:

1) S'eu să dea (guvernul maghiar) parlamentu liber și independent Românilor, și să facă Clușiu capitală a provinciei;

2) s'eu să retrocedeze Ardealul regatului român, și în locul Maghiarilor ex-colonizați de acolo, să colonizeze pe Români din Bănăț.

Că pe care din aceste două proiecte ilu va primi guvernul maghiar, care s'a format de curēnd, noi nu scim; la totu casul însă ni-e rușine și ne mirăm, că unu guvern, pe care d'ilele acestea l'a premărită așa de multu unu profesor de universitate, a lăsat să ajungă lucrurile până acolo, încât unu stat ca Italia, aliatu alu nostru, să cuteze a îndrepta contra întregității Ungariei unu atac pe față atâtu de temerar.

Anul trecut — d'ice mai departe corespondentul lui „Házánk" — a apărut în Parma o broșură a publicului italian Roberto Fava, intitulată „Memorii din România", care ne vatēmă și ne hulesce pe

trecut Mureșul m'am întors cătră binefăcătorul meu și i-am ținut:

— Bade Dumitre, să pōte, ca eu la nopte ori m'ne nopte, să mē reîntorc în sat. D-ta însă nu o să mē poți pădi, d'ér totu-și, ca eu să pot trece când voi vrē, d-ta să aduci în tōtă s'era luntrea dincōce, să o legi de pociumbū, și ătă 1, 2, 3,—10 pași dela pociumbū, să o îngropi în năsip, ca eu s'o pot afla.

— Bine, așa voi face.

— Dumneđu cu noi, îi ținși stringēndu-i m'na. . . . și mē făcui nevōdutu prin întunecimea, ce se p'erea, că mai zăbovesce pe pământu numai pentru mine.

Dincolo de Mureș, mē socoteam dincolo de pericolul flagrant. Aveam înaintea mea câmpia s'eu românească compactă, în care cu ajutorul vestmintelor ce purtam, puteam dispăre, ca o picătură în ocean. Apoi pe acele vremuri tradarea nu era cunoscută între Români nici din nume.

Eu însă — imi gāndeam — nu mē pot depărta, până voi vedē, ce va fi cu poporul, căci altmintrelea aș putē să mē aflū acum în Orlat, ori în Năsēndu la Urban.

Astfelu d'éră am rămas: și ca să am scire nemijlocită despre întâmplămintele d'ilei, mi-am propus a mē urca pe o rîpă,

ce se înalță vis-a-vis cu satul, și să m'facu culcușul aci sub o piētră, ce-și scōte capul din p'ereții înalți ai ripei, de unde voi putē fi spectator al tuturor lucrurilor, fără ca să fi observat de cine-va...

Planul mi-se p'erea bun, d'ér nu l'am putut esecuta, din causă, că începuse o plōie d'asă, care făcea să lunece terenul, pe care-l percurgeam în patru brānci. Astfelu am dat înderēt de vale până la pōla ripei.

Plin de noroiu, cum eram, făcusem unu încungiur ca de 3/4 őră și m'am urcat în v'rful d'elului, ca de aci să caut în satul pe care atātu ilu iubesc.

D'ér în zadar! Plōia curgea în torenț și o negură, ce se sloboșise, mi-a închis vederea satului dinaintea ochilor; numai la urechi imi p'etrundea sunetul monoton și înfiorător alu dobelor.

Ce să fac? Plin de apă până la piele și încercat de noroiu, trag cătră o stână, ce sciam, că să află pe colinele aceste. Ajungēndu la stână, pe care am aflat-o deșertă, am căutat împrejur, d'ér de negura cea d'asă nu vedeam încātră s'ar putē afla turma, și astfelu mi-am propus a rămānē aci, până se va abate cineva pe la stână.

(Va urma.)

față. Broșura aceasta nu s'a vândut în piața publică, ci s'a trimis numai deputaților, senatorilor și politicilor mai distinși italieni și țărălor, în cari s'au publicat în regi ditirambi despre această carte, accentuându-se, că Românii sunt în stare de slavie și sunt tiriți în temnițe... Că *Roberto Fava* n'a scris această broșură din propriul său îndemn, ci pus și instigat de alții se scie, apare din fiș-care rând. Mai bine însă o dovedesc această scrisorile de recunoștință și criticele binevoitoare, ce i le-au trimis și făcut *Bonghi* și *De Gubernatis*... De *Gubernatis* este unul dintre savanții italieni, care e membru al Academiei maghiare, și care în timpul din urmă a calificat procedura Maghiarilor față de Românii din Ungaria cu termenii de *simplement monstrueux* (simplă monstruositate)....

Correspondentul fôiei ungueresci se silește apoi se prezente pe acești bărbați iluștri italieni și pe toți generoșii filo-români din Italia, drept nise omenii „venali”, politice „de căduți” și „krakeleri politici”, injurându-i în tot chipul c'o adevărată nerușinare „betyár-éscă”. Dér ori cu ce s'ar mângăia din cerpa arpadiană din Milanu, din chiar vorbele lui apare evident, că îl dore și ustură réu adevărul și dreptatea, și-l muncesce cumplit faptul, că opinia publică din Italia, bărbații politici, publiciștii și savanții italieni au ajuns la cunoșcerea adevăratelor stări din Ungaria, pe cari le condamnă și infieră după merit.

SCRIRILE ȚILEI.

25 Ianuarie.

Renoirea triplei alianțe. După o depeșă a lui „Daily Chron.” primită din Roma, în anul acesta se va renoi tripla alianță și tot-odată se va încheia între respectivele puteri și o convenție militară deosebită. Noul pact se va da și publicității.

Un nou mijloc de corțeșire. Casul următor s'a întâmplat din incidentul alegerii ministrului de justiție maghiar în Duna-Szerdahely. „Magyarország” spune, că înainte de ziua alegerii s'a trimis din Budapesta o telegramă scrisă de secretarul primatului Vaszary, adresată către plebanii Herman din Várkony și Kanóvics din Alestály prin care primele le poruncește, ca pe Lună dimineața să se afle negreșit în palatul primatului din Buda. Amândoi s'au prezentat Lună dimineața acolo, însă nime nu scia nimic despre numita telegramă. Așa-dér ea a fost o falsificație, ca pe cei doi preoți catolici să-i țină departe în ziua alegerii. „Partida poporală”, dice numita fôia, va cere cercetare și d-lu ministru de interne va fi în poziție, de-a întreveni în aflarea acestei manevre de corțeșire, care este unu ne mai pomenit scandalu.

Alte foi oprite. Din nou au fost oprite următoarele foi: „*Voința Craiovei*”, ce apare în Craiova, „*Buciumul Român*” din Botoșani și broșura „*Les Romains de Transylvanie*”, ce a apărut în Paris. Tote acestea au fost oprite pe cuvânt, că „sunt pline cu agitațiuni în contra ideii de stat maghiar”.

Abusuri în Bonyhád. Lui „Budap. Tagblatt” i-se depeșeză din Bonyhád, unde a fost auzit alegerea de deputat, că sunt ne mai audite presiunile, ce se fac din partea cercurilor oficiale asupra aderenților candidatului partidei naționale, baronul Ivor Kaas. Gendarmeria din întregul cercul este mobilizată și urmăresce pe br. Kaas din comună în comună, unde își ține vorbirile-programă. În decursul vorbirilor solgăbirăii și notarii producă tumulte strigându „éljen”-uri pentru Perczel. Afară de acestea poporul în continu e tractat, se împart bani și beuturi din greu. Br. Kaas — dice numita fôia — cu tote aceste a ținut vorbiri în 32 comune, fiind primit în totu locul cu banderii, muzici și cu mare entuziasm. Alegătorii opoziționali speră, că vor învinge.

Mișcări socialiste în Ungaria. Din *Pecica* se scie, că la târgul săptămânal, ce s'a ținut Țilele trecute acolo, doi socialiști, anume *Teutsch* Stefan și *Petru Ponta*, au adresat poporului vorbiri în limba română, germană și maghiară, îndemnându-l, ca să pretindă dela autorități a i-se da 4000 de jugere sămânță și pădure din hotăr, fiind-că sunt ale poporului. Pe Dumineca viitoare este convocată o mare adunare socialistă.

Abdicarea banului Croației. *Diurnalul „Agram. Tagblatt”* scrie următoarele: Contele *Khuen-Hédervary*, banul Croației, s'a exprimat în clubul liberal cătră câțiva prieteni de ai lui, că în cel mai scurt timp, pôte la finea unei curente, va abdică de demnitate, ce ocupă, și se va retrage la bunurile sale, ca nu peste multă din nou să apară pe orizontul politic al Ungariei.

Marce postale internaționale. Fôia oficială italiană scrie, că în statele legate prin postă se lansăză ideea de-a introduce marce postale internaționale. Ideia aceasta s'a pornit mai întâiu dela oficiul postal central din Berlin. După-ce, cu excepțiunea Statelor Unite, tote celelalte state s'ar alătura la acest plan, cestiunea în curând se va așterne înaintea unui congres internațional.

Adunarea poporală din Spalato, convocată pe 4 Februarie, ca să ia rezoluțiuni în privința reincorporării Dalmației, a fost oprită de autorități și proclamațiunile au fost confiscate. Totu asemenea autoritățile au interzis și celelalte adunări convocate în diferitele orașe din Dalmația. Arangeatorii adunărilor au protestat contra acestei volnicii la locuitorul provinciei.

Casina română din locu își va ține adunarea generală Dumineca viitoare la orele 3 p. m.

Balul oficerilor. Ciclul petrecerilor aranjate în érna acesta de corpul oficeresc al garnisonei din orașul nostru, l'a încheiat balul de Sâmbătă din Reduță care a reușit splendid în tote privințele. Lume multă și frumoasă din tote naționalitățile. Toalete și costume elegante între cari și câte-va costume de dame românesci și săsesci. Intre jocurile fost și „Romana”, pe care au dansat'o vr'o 50 părechii. Ca surprisă oficerimea a improvisat și un cotillon frumos.

Balul la Zérnești. Balul „Reuniunii femeilor române din Zérnești și juru” se va ține Sâmbătă în 9 Febr. n. c. în edificiul scolar. Inceputul la 8 ore séra. Intrarea: de persoană 1 fl., de familie 1 fl 50 cr.

Érna grea. Februarie, altă dată mai domolă și mai îndurătoră cu noi, anul acesta e foarte strâșnic. Ni-a bătut la ușa cu viscole și nea și trei Țile de-arândul n'a încetat aproape de locu cu ninsul. Lună séra și Marți séra au fost în părțile acestea viscole cu zăpadă, și abia ați de cătră ziua s'a înseninat cerul și soarele, împrașciându nori și negure, strălucesc pe-unu ceru senin pompos. În urma zăpeților mari, ce-au căduț, trenurile circulăză cam neregulat. Ați de pildă nu ni-a sosit posta din Budapesta-Clușiu etc. La oficiul postal din locu publicul a fost avisat ați dimineața, că trenul, ce trebuia să sosescă aici la 7³/₄ ore, va sosi numai c'o întârziere de 7 ore.

O cântăreță de 70 ani. În Petersburg a apărut pe scena artei musicale o bunică de 70 ani, care atrage totu mai multă atențiunea societății culte. Artista-cântăreță se numește *Irina Andrejuna Feodora*, care nu scie nici ceti, nici scrie, dér recităză din memorie 19,000 cântece populare. Dumineca trecută a apărut întâia-ôra pe bină. Când a început să cânte, părea că a întinerit cu 20 de ani, ochii îi străluciau, vocea i-se întărea și publicul o aplauda nebuș.

Declarațiunea deputaților săsesci.

Deputații săsesci din camera ungară publică în „*Sieben. D. Tagblatt*” de éri o declarațiune, prin care voiesc să dea lămuriri asupra motivelor, cari i-au făcut să rămână în partida guvernamentală, și prin care voiesc să-și scuse ținuta lor politică. Declarațiunea umilitore, pe scurtu este următoarea:

Rămânerea deputaților dietali săsesci în „partida liberală” a datu nascere în opiniunea publică, și mai ales într-o parte a presei din patriă, la diferite neînțelegeri, ba chiar și la atacuri învinuitoare, prin cari se pôte împiedeca séu cel puținu se pôte influința în modu păgubitoru conceptul corect despre ținuta acestor deputați. De aceea subscrișii își țin ca datorință patriotică, a face o declarațiune publică în această cestiune importantă atât Țerei, cât și alegătorilor lor.

După lupte îndelungate și încercări grele, în fine a succés la 1890 a uni totalitatea poporului săsescu din Ardeal prin programul poporalu atunci făuritu. De-odată cu lucrarea unirei a succés a intra și într-o înțelegere multă doritu cu guvernul. Prin acesta s'a făcutu posibilă o apropiere și de partida guvernamentală din parlamentu. În a. 1892, *la espresa dorință a alegătorilor săsesci*, toti deputații lor intrară în partidul liberalu, unde și rămaseră totu timpul de atunci încôce, fiind-le aprobată ținuta în anii 1893 și 1894 de adunările bărbaților de încredere a Sașilor. Deputații săsesci la rândul lor sunt chiamați și datorii, ca în *prima lină să promoveze binele și interesele statului ungaru*, și apoi în cercul acesta au dreptul a apăra și sprijini drepturile naționale, culturale și economice ale acelor cercuri electorale, pe cari le reprezintă. Noi subscrișii ne-am dat totă silința de-a satisface în amândou direcțiunile, și am avut-o acesta în vedere și cu ocaziunea schimbării guvernului din timpul recentu.

Stându noi în partida liberală, se înțelege, că *trebuie să privim sôria acestora ca pe una, ce și pe noi ne atinge foarte multu*. Rămânendu programul partidului liberal totu același, părăsirea partidului din partea noastră ar fi însemnată o *demonstrațiune, unu act de dușmăniă contra partidului, stătoru pe basa pactului dela 1867*. Pentru daunele grele, ce s'ar fi iscatu din acesta pentru țera și pentru monarhia, ne-ar fi făcutu răspunzători pe noi, pe deputații săsesci. Eșirea noastră ar fi potențată stările încurcate dintre partidele camerei și ar fi însemnată promovarea unei politici de resvrăire.

Înainte de tote amu pretinsu dela d-lu ministru-președinte, să se declare apriat în cestiunea punerii în praxă a legii de naționalități dela 1868 și a recunoșcerei programului naționalu săsescu dela 1890. *Aceste declarațiuni s'au și făcutu în modu solemnul (?)*. Privitoru la programul naționalu săsescu, d-lu ministru-președinte se exprimă publice în parlamentu, că *nu are nici o obiecțiune contra conținutului programului nostru naționalu (?)*, și că acesta nu stă în controversă cu direcțiunea „ce voiesce guvernul să ia și pe care va și lua-o”.

Aceste declarațiuni ale d-lui ministru-președinte sunt de mare însemnătate, putem să ie privim ca pe nise asigurări obligătore, cari sunt în stare să împrașcie ori și ce îngrijiri seriose și să nască speranța, că în cestiuni naționale, culturale și economice poporul nostru nu va mai întâmpina la factorii normativi din statu nici o piedecă și amenințare.

Deci cestiunea rămânerei noastre în partidul guvernamentalu pentru timpulu proximă e resolvată.

Subscriși: *Frideric Schreiber, I. Gull, S. Dörr, Dr. Kaiser, I. Schuster, Salmen, Dr. I. H. Schwicker, Flugel, Iosif W. Filtsch, Dr. Guido de Bausnern, Adcl Zay, Carolu de Gutenau și Dr. Oskar de Mitzl.*

Sciri telegrafice.

Budapesta, 6 Februarie. În procesul pentru perchisițiunea domiciliară la diarul „*Pesti Napló*”, *Oszoly*

a fostu condamnatu pentru crima de mituire la șese luni temniță, ér deputatul dietalu *Cornel Abranyi*, pentru crima de opunere cu forța contra autorităților oficiose, la optă luni temniță și la perderea oficiului timpu de trei ani. Retrăgându-se acusa făcută și contra lui *Barna* și *Braun*, față cu aceștia s'a sistat procedura judecătorească.

Bonyhád, 6 Februarie. Ministrul de interne, *Desideriu Perczel*, a fost alesu deputat dietalu cu 1551 ccntra 751 voturi, pe cari le-a căpătat candidatul partidului „național”, *Ivor Kaas*.

Csakathurn, 6 Februarie. Secretarul arhiepiscopescu din Agram, *Premus*, care agitase pe insula Mur pentru partidul poporalu, fu atacat la Perla din partea gendarmeriei, trebu să părăsescă cercul și fu condus pentru siguranță de cătră gendarmeria până la granița Croației.

Agitațiunile electorale și-au ajuns culmea, iritațiunea e foarte mare.

Londra, 6 Februarie. Mesagiul de tron, cu care se deschise parlamentul, indică rapôrtele cu puterile străine ca amicale și mulțămitoare, și regretă continuarea resbelului dintre China și Japonia.

Marsala, 6 Februarie. Catedrala din San Carlo se surpă în decursul serviciului divin. Mulți greu răniți au fost scoși dintre ruine.

DIVERSE.

Unu rege, care vré rășboin. Foile spaniole publică o interesantă istoriă din viața micului rege spaniol *Alfons*, pe care poporul îl numesce numai *Alfonsino*. Micul rege, tocmai Țilele trecute și-a serbatu a nona și aniversală, cu care ocaziune a primitu drept cadou din partea armatei o frumoasă sabie de Toledo. Cadoul a fost predatu regelui din partea unei deputațiuni prin o vorbire festivă, în care se exprimă convingerea, că asemenea acestei săbii, întreaga armată spaniolă va sta la dispozițiunea regelui. *Alfonsino* a primitu deputațiunea cu multă grație și, după depărtarea aceleia, micul rege încep cu totă mândria să se și zângănescă noua sabie înaintea mamei sale. — Într'acestea mama regină regentă întrebându-l, că dela dânsa, ce cadou ar pretinde de ziua nascerei? *Alfonsino* i-a răspuns: „Soci, iubitu mamă, acum am deja o frumoasă sabie și mulțumți soldați. Te rog prea mult, să aranjem acum unu mic resbelu... asta ar fi atât de frumos!”

Literatură.

A apărut Nr. 2 alu revistei literare-beletristice pentru familia „*Rândunica*”, cu următorul sumar: Profesorul *Iordache*, de *Marg. Moldovanu*; *Codrul*, ce te jelesc, de *Dela Polovraci*; *Ultima regină a Georgiei* (trad.) de *Enea P. Bota*; *Érna*, de *Petrea dela Clușiu*; *Iubire*, de *Fratele din Bucuresci*; *Epigramă*, de *Antoni Popu*; *Rămurele*: *Impresii de călătorie*, de *Ilie din Urseni*; *Feliurite*, de * * * „*Rândunica*” apare în Sibiu, de trei ori pe lună și e redactată de d-lu *Silvestru Moldovanu*. Conținutul ei e variat, amasant și instructiv. Prețul abonamentului e pe an 6 fl., pe 1/2 an 3 fl., pe 1/4 an 1 fl. 70 cr.

În editura librăriei *Nicolae I. Ciureu* din Brașov a apărut: *Abecedar și întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în scôtele populare române*, pe baza planului de învățământ, de *Franciscu Koos*, inspectoru scol. în pens. și consilieru r. și *Vasile Goldișu*, prof. gimn. Prețul 20 cr.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.
Din 5 Februarie 1895.

Renta ung. de aur 4%	126.75
Renta de corône ung. 4%	99.25
Impr. câil. fer. ung. în aur 4 1/2%	128.50
Impr. câil. fer. ung. în argint 4 1/2%	103.40
Oblig. câil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonuri rurale ungare	98.20
Bonuri rurale croate-slavone.	98.50
Imprum. ung. cu premii	161.50
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	145.25

Renta de hârtie austr.	100.80
Renta de argint austr.	100.85
Renta de aur austr.	125.70
Loaurt din 1860	157.25
Acții de-ale Bancoei ung. de credit.	502.50
Acții de-ale Bancoei austro-ungară.	1078.—
Acții de-ale Bancoei austr. de credit.	416.—
Napoleonouri	9.85 1/2
Marci imp. ger.	60.70
London (lire sterlinge).	124.20
Rente de corône austr.	101.80

Cursul pieței Brașov.
Din 6 Februarie 1895.

Banote rom. Cump.	9.74	Vând.	9.79
Argint român. Cump.	9.65	Vând.	9.70
Napoleon-d'or Cump.	9.82	Vând.	9.85
Galbeni Cump.	5.35	Vând.	5.90
Ruble rusești Cump.	132.—	Vând.	—
Marci germane Cump.	60.15	Vând.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vând.	101.75
Lire turcești Cump.	11.15	Vând.	—

„ARIEȘANA“

Institutu de credit și de economii, societate pe acții în Turda.

CONTINUTUL

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „Arieșana“ societate pe acții, se învită conform Șlui 17 al statutelor societății la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Turda la 1 Martie 1895 st. n. după amiazi la 2 ore, în localitatea institutului.

Agendele adunării vor fi:

1. Raportul direcțiunii despre rezultatul anului de gestiune 1894.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decidere asupra conturilor anuale și asupra împărțirii profitului curat.
4. Alegerea direcțiunii pe unu periodu de 5 ani, conform Ș lui 32 din statute.

Direcțiunea.

5. Alegerea comitetului de revidare pe unu periodu de 3 ani (Ș. 42 stat.)
6. Fixarea marcelor de prezență pe anulul curent.
7. Modificarea parțială a statutelor.
8. Eventuale propuneri în cadrulu statutelor.
9. Alegerea alor 3 acționari pentru verificarea procesului verbalu alu adunării generale.

Domnii acționari, cari în înțelesul Ș. 19 din statutele societății doresc să participe la adunare în persoană ori prin plenipotențiatu, suntu poțtizi a-și depune acțiile și eventualele documente de plenipotență, la casa institutului, celu multu pâna în 28 Febr. a. c. Turda, în 30 Ianuarie 1895.

Inchirierea socotelorū institutului de credit și economii, societate pe acțiuni „ARIEȘANA“ din Turda, pe anulul 1894.

CONTINUTUL BILANTELOR

A c t i v a	fl.	cr.	P a s s i v a	fl.	cr.
Cassa în numărăru	1782	—	Capitalu	79630	—
Cambii escomptate	107626.41	—	Depuneri spre funcționare	49707	57
Cambii cu asigurare hipot.	51849.71	12	Fondulu de rezervă	9403	19
Imprumutū hipotecarū	87019	53	Fondulu de pensiune	1325	48
Imprumutū pe obligații	545	—	Cambii reescomptate	105874	60
Efecte	2114	35	Dividende neridicate.	1021	96
Mobiliarū	224.40	—	Interese anticipatē	700	09
10% amortisare	22.02	—	Chirie restantă	50	—
Anticipații	1269	36	Creditori	1710	95
Debitori	3459	66	Profitu curat	6443	80
	255867	64		255867	64

Contulū Profitului și alū Perderilorū.

E ș i t e	fl.	cr.	I n t r a t e	fl.	cr.
Interese:			Interese:		
pentru depuneri	2980.53		dela cambii	12665	25
pentru reescomptū	8558.11		dela hypotecă	7383	10
pentru fondulu de rezervă	354.15		dela obligații	49	45
pentru fondulu de pensiune	49.19		dela întârziere	2230	46
Chirie	302	—	Competință de scrisū	328	79
Dare directă	1660.60	—	Provisiune	2103	05
" pentru interese și depuneri	298.04	64			
Salare	1848	64			
Remuneratii	2641	58			
Diverse	6	—			
Spese	923	71			
Porto	454	35			
Marce de prezență	110	64			
Amortisare 10% (mobiliar)	15	—			
Relut de curățiră	22	40			
Profitu curatū	50	—			
	6443	80			
	24760	10		24760	10

Turda, 31 Decembrie 1894.

Iuliu Vladatiu m. p.
directoru executiv.

Goerge Bolda m. p.
casier.

Alexandru Gaia m. p.
comptabilu.

M E M B R I I N D I R E C T I U N E :

Ionă Măstăros m. p.
președinte.

Dr. St. Sulețiu m. p.

Iosif Chioresanū m. p.

Iuliu Vladatiu m. p.

Subsemnatul comitetu am examinatū bilanțul presentu, contulū profitului și al perderilorū și confrontându-lū cu registrele principale și secundare ale institutului, constatam, că le-amū aflatu cu aceeași deplină consonanță și esactū.

Turda, 30 Ianuarie st. n. 1895.

Simion Popă m. p.
președinte.

Teodor Chioresanū m. p.

Alexandru P. Romanțianu m. p.

Petru Iacobescu m. p.

616,1—2

Gine vrea se bea Vinu bunū și efim.
se și procuru din
casa Nr. 48 strada Porți
la „Trei Litre“

1 Litru Savignon fin 70 cr.
1 „ Leanyka „ 50 „
1 „ Vin din 1892 „ 40 „
1 „ Vin din 1893 „ 30 „
598,8—10

Dr. pharmaciae Carol Schuster.

Odeur de Nou, celu mai plăcut mirosu de bradū, curățā aerulū din odaie și întăresce organele de respirațiune, celu mai alinătoru remediu pentru bolnavi și inevitabil pentru odăile copiilorū.

Syrup și pastille de Nou, oferă escelente serviții pentru tuse, pentru regușeală, și pentru afecțiunii catarale ale organelorū de respirațiune.

Lanolin Creame, cel mai bun remediu, pentru fineța și albirea mânălor.

Depoulū generalū la farmacia în Tergulū grăului.

592,4—14

Se se observe marca

Se se observe marca

Picături de stomachū

Mariar-Zeller

carl an efectū escelentū în contra tuturor bolilorū de stomachū, suntū unu medicamentū neapăratū de lipsă pentru ori-ce casă. La lipsă de apetițū, slăbiciunea stomacului, respirațiā cu mirosū greu, vânturi, răgăieți, colicā, catarū de stomachū, flegmā gălbinae, grețā și vomare, constipațiā, și la durere de capū, încălcarea stomacului cu mănărt și bături, limbrici, suferințe de splină, ficatū și hemoroide ca mijlocū aprobatū și siguru de vindecare.

La bôtele indicate s'a constatat picături Mariazeller ca celu mai bunū leacū, care confirmă sute de testimoniū. Prețulu unui sicile cu prescrierea de întreținutūre 40 cr. Sticla îndoită de mare 50 cr. Expediția centrală prin farmacia CARL BRADY, Kremšier (Moravia).

Picături veritabile suntū numai acelea, pe a cărorū embalage este lipită o fișă verde cu cuvintele: „Bezenge die Echtheit“ cu semnata soiera mea.

Picături Mariazeller veritabile se află: Brașov: farmaciile Iul. Hornung, F. Jekelius W. W. E. Franz Kellner, Ed. Kuntor la Hrginea, Viet. Roth, H. G. Oberl. Hosszafalu: farmacia: Gustav Jekelius. Osztánd-talu: farmacia Josef Prodlöff.